

Odjeci u čitateljstvu.

Ljudi, što pokrenuše „Hrvatski List“ imali su već od prvog dana jasan i tačan program, ali vremena su bila takova, da se nije moglo izići odmah s realizacijom. Kad nam se je činilo vreme zgodnim za ostvarenjem koje točke programa, nismo oklevali, već smo to izveli bez obzira šta će reći Petar ili Pavao. Naša savest i uverenje, da radimo prema potrebama jugoslavenskog naroda i time u interesu države, davalo nam je snagu. Da je naš rad i naše stanovište ispravno, dokazuju nam pisma, što smo ih primili od naših čitaoca u ovo zadnje vreme, odakad smo uveli ekavštinu. Za nas je odlučno stanovište naših čitaoca, jer mi pišemo za istarske Jugoslavena, a nipošto za kojekakve lokalpatriote.

Još u vreme, kad smo donasali tek podlistke u ekavštini, pisao nam je jedan istarski profesor: „Nalazim se kod vojništva. Pretpostavljeni smatrali su korisnijim, da ubijam ovde ljude, nego da kod kuće učim i vaspitavam djake... Jest velika sramota naših zastupnika i cele naše javnosti, da se ni najmanje ne brine za te „pretpostavljene“, koji komodno i paševiski ubijaju svaki ideal u početnim mladim dušama... Kad ter kad dobivam ovde i Vaš list, pa sam bio ugodno iznenađen, kad sam nedavno razabrao, da ste delomično uveli ekavštinu. To devstvuje na me kao simbol kretnje, simbol nove volje i dobe. To je za mene jedan „E pur si muove!“ U našoj mizernosti jest to nešto velikoga, ali inače, samo usebi, jest to tek jednostavna konzekvencija u narodu, da smo jedan jedinstven narod. Jer ako smo jedan narod, zašto da pišemo na dva ili tri načina? Niti veliki, 100 milijunski narod, ne dozvoljavaju si takav luksus, pa kako da si mi malešni i slabi to dozvolimo! Uopšte, jest uvek simbolom jednog naroda njegov jedinstveni jezik, a mi, zar da budemo evropski specijalitet?... Svačam, da ne možete prekinut odmah i potpuno sa tradicijom i da ne možete iz ljekavštine preskočiti preko neč u ekavštinu, ali ipak želeo bih, da podje dosledno napred, pa da s vremenom uvedete trajno i potpuno ekavštinu u Vaš list...“

Posle nam je pisao jedan radnik iz Pazina: „Mi smo malo iznenađeni. Bili smo naučeni na „Ijeb“, a sada čitamo na jedno „lepo“, ali da priznamo istinu, nama se tako i bolje sviđa, jer i kod nas se peva „lepa Mara“, a šta je lepše nego onako, kako se peva... Imamo svugde u Primorju i Slovenaca pa smo već iz razgovora s njima naučili na ekavštinu, a i mi, kad govorimo „po našu“ ne rečemo ni slijeno, ni sino, već seno. Najbolje bi bilo, kad bismo mi svi Hrvati, Slovenci i Srbi pisali sasvim jednako, jer onda nas niko više ne bi razdelio ni zavadio...“ Na istu misao dolazi i seljak, prijatelj našeg lista u Cabrinčićima (kod Kanfanara), pa dodaje k tomu: „... Kao su već mudri ljudi odlučili, da ima biti ekavština naše zajedničko pismo, pa onde neka bude i neka se svako pokori. I mi bismo najvoleli pisati: „da delas i kad si bija?“ ali zbog sloge i napretka učili smo se dosad ljekavštinu, a sad smo voljni zbog još veće sloge pisati i ekavski. Samo neka i drugi nadju toliko dobre volje, koliko smo je mi pokazali!“ (Možda će se komu pričiniti gornja logika zamršena, ali ipak videt je, da je misao, jezgra zdrava i dobra. O. ur.) Drugi radnik, iz Pule, javlja nam: „Za mene je vrijeme ili vreme sve jedno, jer čitam i jedno i drugo, a mati me nije učila ni jedno ni drugo, već treće: vrijeme. Nu mislim da je najpametnije pisati vreme, jer ekavski govore i pišu i Srbi i Slovenci, e kad sam bio u Hrvatskoj, čuo sam na svoje uši, gde u srcu Hrvatske, u Zagrebu svako veli, belo brašno, pa kad velika većina govori belo brašno, zašto da tako i ne pišemo. Nu, u boju za pravopis ne sme se zaboraviti, da je najglavnije prosveta, pa da mi zbog pravopisa ne zanemarimo još više osvešćivanje našeg naroda; jer šta hasni i jedinstven pravopis, ako fali jedinstvena svest...“

Učitelj iz Poreštine piše nam: Suglasim s uvedenjem ekavštine. Dobro je, da se to čini odmah iz početka, jer sada će se to lakše ukoreniti, nego kasnije, kad bi ljekavština već bila među pukom raširena. Mase teško menjaju svoje navike. Ali ne smemo misliti, da je uvedenjem istočnog idioma naša zadaća iscrpljena. To je tek uvod, a sad mora doći sadržaj t. j. rad: prosvetljenje puka i širenje jugoslavenske narodne svesti. Narod malo znade za svoja prava. On oseća, da je današnji njegov položaj nepravedan, da se njemu godi krivica, zna, da se mora tući za drugoga, ali ne zna, šta mora raditi, da se njegov položaj poboljša, ne zna za čim ima čeznuti, šta ima zahtevati. U tom smeru mislim, da bi bilo potrebno izdavati jedan seljački sedmičnik, kao što imaju Slovenci „Domovinu“ i „Jugoslavena“... Slično piše i mladi sveštenik iz

Puljštine: „Nasi su ljudi Jugoslavenima više po instinktu nego po uverenju. Mi treba da vaspitamo u njima uverenje. Izvrsno ste učinili, šta ste odmah u početku odstranili onu živicu, šta nas je dvojila t. j. pravopis. Samo napred! Član „Sokola“ u Meduini piše nam: „Mi smo još pre rata bili za Jugoslaviju, pa kako da ne budemo sada, kad i sljepci progledaše. Ako je istinito i iskreno za Jugoslaviju, kako da ne bude i za književno jedinstvo ili ti za jedinstven pravopis.“

RATNI IZVEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 4. (D. u.) Službeno se javlja: Na severu prelaza Tonale oteše naši gorski odeli nenađanom navalom neprijatelju Monte S. Matteo (3692 m), Monte Mantello (3632 m) i glečerski vrhušac (3502 m). Ta oružana dela u večnom ledu i snegu podavaju osobitu svedodžbu junaštvu napadača, koji su dorasli najtežim alpskim prilikama. U Sette Comuni žvahnja izvidnička delatnost. Inače ništa nova. — Poglavica generalnog stožera.

Nemački.

Berlin, 4. (D. u.) Iz velikog se glavnog atana službeno javlja: Zapadno bojište: Vojne skupine naslednika prestolja Rupprechta i generala pukovnika pl. Böhna: Na oblim stranama Lysa porinuo se neprijatelj u neprestanim bojovima s našim prvim četama na crtu Wulverghem—Nleppe—Mac—St. Maur—Laventie—Richebourg. Naši mešoviti odeli silno su škodili neprijatelju u tim manjim bojovima i oteli mu napadajima i navalama zarobljenika. Na bojni frontu izmedju Scarpe i Somme protekao je dan mirno. Mi smo povukli prošle noći svoje čete na crtu Arleux—Moeuvres—Manancourt. Te, već nekoliko dana pripravljen kretnje bile su izvedene prema nacrtu i neprijatelj ih nije uznemirivao. Neprijatelj je jedva posle podne skrznuo. Na frontu izmedju Moislainsa i Peronne nije opetovao protivnik jučer svojih navala. Na oblim stranama Noyona poveo je Francuz jače nasrtaje, koji su bili upravljeni osobito proti visoravni izmedju Champagne i Bussyja. Neprijatelj, koji je tu mnogo puta pre i posle podne uzaludno navaljivao proti 231. divizion pešadije, koja se valjanom iskazala, bio je kao i u ostalim navalnim odsecima bez izuzetka odbijen. Na Ailletti izvidnički bojevi. Nasrtaji neprijateljevi proti Coucy-le-Chateau nisu pošli za rukom. Izmedju Aillette i Aisne zapoteo je Francuz u savezu s Amerikancima i Talijanima nakon veoma jakih pripreve ponovne navale. Bile su, mnogo puta nakon ogorčenog boja odbijene. — Jučer smo sastrelili 22 neprijateljska letala i 7 pripetih balona. Vojna skupina nemačkog naslednika prestolja: Južno od Ruponta priveli smo sa uspešnih nasrtaja u francuske jarke zarobljenika i strojnih pušaka. — Ludendorff.

Ref.

Engleski izveštaj od 2. rujna prepodne: Sinoć su wališke čete istočnih engleskih grofovija osvojile po teškom boju Sailly-Saillisel. Engleske su se čete bliže primakle Le Transloyu i Noreuilu, gde su zarobile izvestan broj Nemaca. Kod Riencourta-les-Cagnycourt osvojile su tečajem noći engleske i škotske čete nemačke položaje južno od sela te su zarobile nekoliko stotina zarobljenika. U odseku južno od Scarpe navale su engleske i kanadske čete u 5 sati u jutro. Javljaju dobre uspehe. U odseku Lyse dopreše naše čete do reke Lys. Istočno od Estairesa zaposle su Neuve Eglise.

Engleski izveštaj od 2. rujna na večer: Jutros navale kanadske i engleske četa na oblim stranama ceste Arras—Cambrai u pratnji tankova te su na širokoj frontu osvojile moguće izgradjeni sustav utvrda, što je poznat pod imenom linije Crocourt-Queant te se nalazi južno od Scarpe. Neprijatelj je ove opkope držao svom silom te je suprotstavio našem napredovanju odlučan otpor. Na čitavoj navalnoj smo frontu skršili njegov otpor uz teške po nj gubitke. Kanadske su čete osvojile Dury, Villers-les-Cagnycourt i Cagnycourt te su uznapredovale i preko ovih mesta. Na njihovoj levoj strani utirle si engleske čete put preko nemačkih obrambenih linija severoistočno od Eterpignya. Na desnom navalnom su krilu napredovale engleske i škotske čete preko Riencourta-les-Cagnycourt u smeru na Queant. Kod toga su osvojile brojne dobro utvrđene položaje uključivo selo Noreuil. Južno od tog sela postigle su naše čete također neke uspehe. Suzbile su jaku protunavalu, koju je neprijatelj poduzeo velikom snagom istočno od

Vaulx-Vraucourta. Engleske su čete dostigle rub Beugnya te su osvojile Villers au Flos. Ljuti je boj trajao sav dan za selo Le Transloy. I na tom smestu suzbili navale neprijatelja. Engleske su čete osvojile ovo selo. Izmedju Saillisel i Peronnea bacile su engleske i australske čete neprijatelja iz šume St. Pierre-Vaast te su zauzele sela Allaines i Haut-Allaines. Istočno i jugoistočno od Peronnea opetovao je neprijatelj svoje protunavale, koje su australske čete suzbile s velikim gubicima po neprijatelja. Tečajem dana dopremili smo nekoliko hiljada zarobljenika. Naše su patrole dalje uznapredovale na zapadnim rubovima Lensa. Na Lyskoj su si frontu naše čete u tagnom dodiru s neprijateljem stekle daljnjeg zemljišta.

Engleski izveštaj od 3. rujna prepodne: Naša poduzeća bila su jučer provedena s potpunim uspehom. Neprijatelj je u svojim pripravljenim položajima sistema Discourt—Queant pretrpio težak poraz sa rezultatom, da se jutros rano počeo povlačiti na čitavoj bojni frontu. Tečajem jučerašnje bitke dopremili smo, ne glede na teške gubitke, što smo neprijatelju zadali, od prilike 10.000 zarobljenika. Naše čete napreduju. Napredujući, prodrle su, kako javljaju, u Pronville, Doignes i Bertincourt. Kanadske su čete dokazale najveću spretnost i srčanost, osvojivši linije sustava Discourt—Queant. Ove je linije bio neprijatelj izgradio tečajem 18 meseci, a bile su snabdevene najvažnijim zaprekama, kojima ih opremila moderna inžinirska umetnost. Neprijatelj je bio utvrdio tamošnje položaje u takvoj meri, da je na frontu od 8000 yarda bilo ustanovljeno ništa manje od 11 nemačkih divizija. Unatoč jakosti tog obrambenog položaja, obrili su Kanadci, na levoj strani baš divno podupri engleskim četama, neustrašivo sve pred sobom. Južno od kanadskih vojnih zborova izvele su engleske, škotske i mornaričke čete 17. zboru pod zapovedništvom generala poručnika Charles Fergusena ni na koji način manje teško delo, osvojiv dodirnu točku linije Discourt—Queant s Hindenburgovom linijom. Ovi obrambeni uređaji bili su upravo golemi. Ali naše su čete prodrle preko njih, zatvorile su Queant sa severa sa rezultatom, da je ovo važno uporište palo pod večer već u naše ruke. Skupine tankove pridonele su opet znatno k uspehu ovih bojeva.

Amerikanski izveštaj od 2. rujna na večer: Severno od Aisne nastavile su naše čete svoje napredovanje unatoč žestokom neprijateljskom otporu te su osvojile sela Terny i Sorny. Kod jučerašnje akcije zarobili smo u tom odseku 572 momke, zaplenili 2 topa od 10.5 cm i 78 strojnih pušaka. Severno od Vesle suzbili smo dve mesne navale neprijateljeve zapadno od Fismesa s gubicima po neprijatelja.

Belgijski izveštaj od 2. rujna na večer: U odseku Dixmuldena delatnost bacala bomba i topništva.

* **Općenito naoružavanje Čeha.** „Deutschböhm. Tagesnachrichten“ donose članak, koji ponavlja tvrdnje drugih nemačkih listova, da zahtevaju Česi: za živež od Nemaca oružje, a onda ide taj list još korak dalje te veli: U municijskoj tvornici u Boilevcu pomanjkalo je u zadnje vreme okruglo 60.000 ručnih granata. Nekoga lepoga dane izgubile su te granate bez ikakvog traga. Za odvoz takove municije bilo je potreba jedan ili najbrže više vagona. Ko bi mislio, da je to nemoguće, sećamo ga na tadbiniu kave u Toplicama, koja dokazuje, da je kod nas takova šta moguće. Kamo su baš išle te granate, nije posve poznato, nu stalno je, da su bile poslone preko Plznja u češke krajeve. Ručne granate, to strašno oružje, dospelo su dakle u ruke Česima. Zanimivo je kod toga, da organizatori češkoga naoružavanja ne pripadaju građanskim strankama, već češkoj anarhističkoj skupini, o kojoj se od godine 1913., iza štrajka u severozapadnoj Češkoj, nije više ništa čulo... Na izvajanja nemačkog lista odgovaraju „Lidove Noviny“: Strašna izmišljotina, s kojom bi bilo previše upuštati se u polemiku.

* **Eksplodija skladišta municije u Odesi.** U Odesi je eksplodiralo veliko skladište municije, a bilo je i pogibelji, da eksplozija uhvati također skladišta piroksilina i ekrasita, što bi bilo prozročilo u gradu strašnu katastrofu. Dopisni ured javlja k tome od 3. rujna: Opseg eksplozijske katastrofe može se sada uočiti. Preko 50 je osoba kod toga nastradalo. Više stotina je osoba ozledjeno a više hiljada bez krova. Šteta iznosi više milijuna. Eksplozije su trajale sa stankama sve do ponedeljka. Pogibelj, da eksplodiraju i velika skladišta ekrasita i

piroksilina, može se smatrati uklonjenom. Iz dosadašnje istrage proizlazi, da je katastrofa u Odesi bila, jednaka onoj u Kijevu, izazvana agentima antante. Skladište municije bilo je imanje ukrajinske vlade a austro-ugarska vojska je uprava pregovarala, kako bi si pribavila skladišta municije i ostale zalihe.

*** Parlamentarne vesti.** Parlament, odbori i zajednička vojna komisija. Parlament se u rujnu najbrže ne će sastati, nego jedva između 8. i 10. listopada. Rujna će valjda sastati se parlamentarni odbori. Od odbora zastupničke kuće do danas nije sazvan nijedan. Govori se uvek, da će financijski odbor biti sazvan za dne 10. rujna. Saziv odbora zavisan je po vladinoj želji od garancija, da će vladini predlozi biti prihvaćeni od dostatne većine. Dne 1. rujna bila je sazvana zajednička komisija gospodske i zastupničke kuće za ratno gospodarstvo. Sednica ove skupne komisije vršit će se dne 10. rujna posle podne. Na dnevnom redu jest opskrba civilnog stanovništva sa blagom i odelom te druge vojno-gospodarske stvari. — Kako se glasa u parlamentarnim krugovima odstupaće u najkraće vreme trgovački ministar barun Wieser. Njegov naslednik bit će najbrže profesor kemičke tehnologije na nemačkoj tehnič. u Pragu, dr. Ferdinand Gintl.

*** Većanja u Budimpešti.** Budimpešta 31. kolovoza. Austrijski ministarski predsednik barun Husarek je dospo do danas jutro ovamo, te se tekom dana razgovarao sa ugarskim ministarskim predsednikom, dr. Wekerlom i šefom bosanske zemaljske vlade, baronom Sarkotićem. Osim raznih prehrambenih pitanja govorilo se također o odlučujuju odnošaja Bosne i Hercegovine napram monarkiji.

*** Većanja u Beču.** Beč, 4. (D. u.) Car je o podne primio državnog tajnika za vanjske poslove von Hintzea i podtajnika von Stymma. U 1 sat i po bio je kod Njihovih Veličanstva ručak, kojemu su prisustvovali admiral von Hintze, podtajnik von Stumm, nemački poklisar grof Wedel, nemački vojnički opunomoćenik general von Cramon i ministar vanjskih posala grof Burian.

*** Ban Mihalovich ostaje.** Madžarski službeni list „Magyar Tudositó“ javlja iz Beča: Već nekoliko sedmica šire se u budimpeštanskim i bečkim novinama vesti, što se bave s ostavkom hrvatskog bana Antuna pl. Mihalovicha, koji navodno već duže vremena namerava odstupiti od svog mesta, a da još nije stvorio odluke. Sve vesti, što kruže o demisiji hrvatskoga bana, ne odgovaraju istini.

*** Rat na moru.** Berlin 4. (D. u.) Službeno. Nemačke su podmornice u srednjem Sredozemnom moru potopile 14.000 brutto registarskih tona neprijateljskog ladjevnog prostora.

*** U stanju Leninovom** očekuje se danas (3. rujna) kriza. Unatoč njegovoj niskoj temperaturi smatraju lečnici njegovo stanje ozbiljnim.

*** Čehoslovaci i Amerika.** Washington, 3. (D. u.) Reuter. Amerikanska je vlada priznala Čehoslovačke kao ratujuću državu.

Domaće vesti.

Pozivi Prijave za sve 1. delovanjem neprijatelja (palbom ili bombama) nastale štete, odnosno ratne štete; 2. za sve usled samovolnih i protupravnih čina vlastitih četa nastale ratne štete (pljačkanja, krađe itd.); 3. sve zakonom utemeljene tražbine vlastitih četa (smeštanje četa i povoza, za pašu, za uporabu pokućstva ili radiona, vozova i tegleće marve itd.) prima po zamolbi c. k. namesništva potpisani ratni pripomoćni odbor. Radi toga pozivlju se svi interesovani, da se obrate na savetovno i prijavno mesto imenovanog odbora u kući Benussi, trg Custoza 1, prizemno, 6. i 7. rujna, od 5 po 7 poslepodne, gde će dobiti obrazce, što se imaju ispuniti. Obrazci, ispunjeni od stranaka, imaju se uručiti u uredovnim satovima od 5 do 7 popodne i to u sledećem redu po alfabetičkim slovima: A—E 9. rujna, F—K 10. rujna, L—O 11. rujna, P—S 12. rujna, T—V 13. rujna, W—Z 14. rujna. — Ratno pripomoćni odbor.

Aprovizacija. Ko donese živežnu iskaznicu, da mu se je probuši, primiće za ovaj mesec 5 kg drvenog ugljena po 88 para kilogram. Ponovno se upozorava pučanstvo, da se priskrbi pravodobno ogrev, jer kako svi znaci vele, ove će zime vladati velika nestašica drva i ugljena. Da se lašno može razvijati rad u prodavaonama, pozivaju se konsumenti, da tu robu podignu do 8. o. m.

Djačka kuhinja u Kastvu otvoriti će se opet prvih dana školske godine. Djaci, koji žele da po-hadjaju dotičnu kuhinju, morat će predati molbu odboru uz naznaku, da li žele imati obed i večeru, odnosno samo obed, i da li uz plaću ili besplatno. Lanjske godine bila je cena obedu K 1.20, dok je večera stajala 80 p. obroku, i to za one, koji su plaćali celu pristojbu. Izgleda, da ne će ni ove godine biti cene više, međutim o tom će odlučiti odbor na prvoj svojoj sednici. Hvala susretljivosti hrv. vlade biti će i ove godine ta kuhinja opskrbljena dovoljnom količinom hrane, tako da bi stalno mogla prehranjivati i veći broj djaka, nego zadnje godine. Pozivlje se dakle sve djake Istre, koji bi se htjeli posvetiti učiteljskom zvanju, da se upute na nauke u Kastav, gde će im se moći u djačkoj

kuhinja užu svu današnju skupoću pružiti dobra, zdrava i relativno jeftina hrana. Što je kuhinja dobro delovala ima se u prvom redu zahvaliti valjanosti upravi i brizi ekonomice gđjice učiteljice Marije Glaser, a i kuharici gđji. Mariji Vlah, koja je naloge i upute prve praktički i vešto izvela. Nadamo se, pouzdaño, da će ove dvije sile i ove godine delovati na procvat i korist naše djačke kuhinje u Kastvu.

Pokušaj grabežnog umorstva u Peruškima. Nesigurnost raste svakim danom. Sad nije više čovek siguran, da ga neće neko usred bela dana napasti i orobiti, pa imao on tek 10 kruna. Prepreden pokušaj krađe i umorstva dogodio se prošlu subotu u Peruškima, selu općine vodnjanske. Pred sedmičom dana dodjohše k bogatome seljaku Antunu Perušku, zvanome Glavina, dve vojničke osobe, jedan feldvebel i jedan infanterist i prestaviše se, da dolaze službeno izmeriti kuću, jer da ima doći u nju vojništvo. Seljak im nije radio nikakvih po-teškoća, već ih pustio da razgledaju kuću, dapače i pogosto ih. Ali gostoprinstvo mu se je taj put slabe isplatio.

U subotu, ujutro oko 3 sata, otišao je spomenuti gospodar u Pulu sa koljima drva, a u kući pustio je ženu s dvoje male dece. Brzo iza njegovog odlaska, banuše u kuću ona dva mrača. Žena se je nećkala pustiti ih u odaje, ali oni je prisiliše, jer da su dobili takovu naredbu pa da je moraju i izvršiti. Da dadu svojim rečima veće značenje, pokazahu na puške što su ih na ramiću imali. Jedna žena pustila ih da pregledaju kuću, ali u zao čas po se, jer kad su oni sve pregledali, počehše odmah nekoje stvari uzimati. Žena je htela da iskoči iz kuće i da pozove susede, ali zlikovci opaziše njezinu nameru, pa je sčepaše za grkljan i bacihše na zemlju. Tukli su je i davili da je izgubila svest, a oni su mislili, da je već mrtva, pa su se bacili na škrinje. Otvorili su 6 škrinja i porazbacali, ali našli su tek nešto sitnija. Par hiljada kruna, šta je bilo u jednoj škrinji nisu našli. Imali su knjigu u rukama, gde su bile hiljadarke, ali knjigu su bacili na zemlju ne sluteći, da bi tamo šta moglo biti. Kad su videli da ne mogu naći novaca, zadovoljili su se s drugim, šta im je došlo pod ruku. Najpre s nekoliko komada zlatnog nakita a po tom s dvema krpama slanine i nekoliko kg kave i šećera. Kad su to sve složili u vreće i naprtili na se, izčeznuli su bez traga. Par sata posle čina došli su susedi u kuću i našli ženu, gde u nesvestici leži. Dogadjaj je bio smesta javljen oružnicima, te su došli na lice mesta, ispitani su o dogadjaju ženu, kojoj se međutim svest povratila, i dali su se u potragu. Dosada ali nemaju uspeha. Dogadjaj uzbunio celu okolicu, sve je na nogama i pomaže oružnicima tražiti zlikovce, koji su i pre i posle čina bili vidjeni od nekoliko seljana.

Milodarci za našu srednju školu u Pull. Preko uprave našeg lista, položilo je veleč. gosp. Luka Kirac, župnik iz Medulina K 50.— i to, na milu uspomenu svojeg nećaka Mirka Rajčića, gimnazijalca, preminulog dne 31. kolovoza o. god. u Medulinu. Zadnji iskaz K 60.988.70; sveukupno K 61.038.70. Istom prigodom položilo je za našu siromašnu decu K 25.—. Prijašnji iskaz K 5287.41; ukupno K 5.312.41. Našem starom borcu budi od srca hvala!

Dopisi iz Istre.

Iz Mutvorana. Dobili smo sveštenika ili da bolje rečem: popa, jer kad se čuje reč sveštenik, misli se narodnog čovjeka, a mi dobismo mlada — Talijan! Hoće da bude u narodnom pogledu neutralan, dobro, ali koja korist, kad sa svetošću ne zna ni progovoriti, propovedi ne ume držati a u školi ne može decu verouk poučavati, već treba da dolazi župnik iz Krnice. U na-

šoj smo crkvi od starine nekoja mesta hrvatski pevali pa sad će ovo i ti poslednji ostanci propasti. A popa treba ipak platiti i pitati „premicije“, a zar da mu ih mi damo? Sta nije naših sveštenika, da nam se ovamo pošalju? Ili je toliko talijanskih a tako malo Talijana u Istri, da se već i jugoslavenskom stanovništvu mora narivavati talijanske popove? Mi bismo voleli biti i bez sveštenika nego imati ovakovog, od kojeg nije ni u verskom ni u narodnom pogledu nikakove koristi a plaćat se ga ipak mora. Kad smo rekli, kakvu smo si „intrigu“ na ledja naprtili, biće možda zanimivo i poučno ispričevati i k a k o smo si je naprtili.

U davnoj davini — ta sve što se želi prikazat učenju, treba početi prikazivat od davnije! — bilo je u Mutvoranu sedište župe. Mutvoran nalazi se na krajnoj periferiji cele župe i danas je bez ikakve komunikacijske sveze sa svetom, ali u srednjem veku bio je važan grad, „castellum“ i zbog toga dodje tamo i župa. Kasnije, odgovarajući promenjenim prilikama, preseliše se župnici u Krnicu, pa im se župe ostalo je uvek mutvoransko i župnik je išao svaku drugu, treću nedelju držati veliku misu u Mutvoran, koji je inače za ostala sela župe tek nešto bliže nego Krnica. Pred nekoliko godina zavadio se župnik sa Krničarima i da im se osveti, napustio Krnicu i pošao u Mutvoran, jer da „ono je prava stolica župe“. Kako nije bilo župnog stana, nastanlo se u privatnoj kući. Kad ga je prošao prvi gnev, povratio se on mudro u Krnicu i htede čitavu stvar zabašuriti, ali da! Mutvoranci i ostala sela s njima združena započehše od tog dana tražiti dosledno, da se župni ured preseli u Mutvoran. Socijalna mržnja među Krničarima i Proštinarima raspirila je grozan boj. Jedan naš narod potrošio je bez ikakve svrhe hiljade novaca, izgubio stotine dana nadnica. Konačno je bila priznana Mutvoranu posebna kapelanjija. Narod je sagradio krasan župni stan i zdenac za vodu, a sve za inat. Pri tom je nekoliko obitelji skoro sav imetak izgubilo. U oči rata s Italijom ispunila se je naša živa želja i mi dobismo svog sveštenika, starca ali čestitog narodnog čovjeka. Nije bio ni mesec dana a već nas je evakuacija od njegov rastavila. U ožujku ove godine došli smo kući i naš gosp. biskup požurio se je, da nas usreći odmah popom i da bio kakvim, ali s jednim ko ne zna ni reči našeg jezika! U vreme mira uzalud smo molili, sad u gladne godine šalje nam ga se i bez molbe. Sad smo mi s takovim apsolutno nazadovoljni, i naša bi želja bila da ga presvetli biskup što prije premešti onamo, gde bi mogao barem nešto delovati. Pitamo presvetloga biskupa, što bi rekli Vodnjanci, kad bi tamo bio namešten sveštenik, koji ne bi znao ni reči talijanski?

Vojničke i mornaričke vesti.

U službu dolazi: Garnizonsko nadzorstvo: Satnik Gilitzer; lučko lečničko nadzorstvo na brodu Njeg. Velič. „Gammil“; lečničko nadzorstvo u vojarni rajne mornarice: linjski lečnik dr. Färber.

Srećke

4. razreda 10. razredne lutrije

(Vučenje dne 10. i 12. septembra)

mogu se dignuti kod tvrtke Jos. Krmpotić (u centrali trg. Custoza 1) između 8—12 i 3—6 sati svaki dan. — Posljednici sledećih izvučenih brojeva: 115.376, 115.381, 115.385, 127.652, 127.666, 133.838, 133.839, i 133.842 pozivlju se ovim da podignu dobitke čim prije.

Setite se naše požrtvovne „Družbe sv. Cirila i Metoda“.

Knjige

Dioničke tiskare

mogu se dobiti u podružnici Jos. Krmpotić ulica Franja Ferdinanda br. 8.

U trgovini pokućstva, Pl. Barbailić,

u Sišanskoj ulici, prodaje se novo prispjelo pokućstvo.

Velik izbor

listovnog papira

u mapama i kutijama

preporuča

Jos. Krmpotić - Pula.

Sjetite se naše Družbe.

Javna zahvala.

Veleč. gg. don Kircu, don Viškoviću, don Kukuljici i don Ortolaniju kao i gg.-dru. Zucconu, dru. Kluniću, dru. Kircu; učiteljima g. Žmaku, Ant. Zucconu, Mati Zucconu i Sladonji, g. Hainu i g. Garbinu, svoj rodбини; prijateljima i znancima iz Medulina, Ližnjana, Pule, Pamera, Premanture, Jadreški, Barbana itd., koji su našega dobrog

Mirka Rajčića

sproveli do hladnoga groba i nastojali nam ublažiti užasnu našu bol, budi iz srca zahvaljeno.

Hvala i g. dru. Peschle-u i dru. Vraspiru, koji su nastojali osloboditi ga iz pandža nezasićne smrti.

Svima, svima od nas srdačna hvala i od Boga sve što žele. I on će moliti Svevišnjega za njihovo zdravlje i za dobro svoga naroda.

Medulin, dne 5. rujna 1918.

Zahvalni neutješljivi roditelji i sestre.

